

Tschegns da la pratcha per la promoziun integrativa

Gün 2014



L'inspektorat da scola ha ramassà in tuot las 142 scoulas dal Grischun las experienzas fattas culla realisaziun da la promoziun integrativa (Pin). Quai es success cun ün'analis SWOT insembel culas/culs mainascoulas/presidis dals cussagls da scola. Las cugnuschentschas da quistas analisas sun gnüdas consolidadas in quist palperi da lavur in occasiun da desch occurrenzas d'infuormaziun per las/pels mainascoulas e pels presidis dals cussagls da scola.

Las seguintas constataziuns fuorman ün agüd d'orientaziun per las direcziuns da scola e dessan sustgnair a las scoulas aint in lur process da realisar la promoziun integrativa dals prossems ons (vair grafica). Quist palperi da lavur cumpletta ils documaints da basa (ledscha da scola, ordinaziun da scola, directives per masüras specialas) e nun ha ün caracter d'oblig.

La direcziun da scola dirigia ils process e la planisaziun in sen d'üna scola integrativa. Ella porta la responsabilità per la direcziun profesionala e controlla la realisaziun. L'inspektorat ed oters servezzans spordschan sustegn.

Instrucziun e collavuraziun interna

Instrucziun

Ils böts da la classa e la planisaziun da promoziun ("Förderplanung") *as referischan* ün a l'oter. La pedagoga curativa cugnuescha ils böts da la classa e la PI da classa cugnuescha ils böts da promoziun da las singulas scoulas/dals singuls scolars. Tems da la lecziun ingio chi ha lö Pin stan eir in relaziun culla planisaziun da la promoziun.

La planisaziun da l'on, da quintal e da l'eivna sco eir la planisaziun da promoziun sun transparentas per la PI da classa e per la pedagoga curativa. La planisaziun succeda bod avuonda e vain missa a disposiziun vicendaivelmaing (p.ex. ün'eivna avant). L'invista illa preparaziun, illa planisaziun sco eir i'ls plans da l'eivna ed illa planisaziun da promoziun es adüna garantida.

Ils *böts d'imprender* da la classa vegnan fixats da la PI da classa e fuorman il punct da partenza per la planisaziun cumünaivla da la lecziun. L'adattaziun e l'individualisaziun dals böts d'imprender per Pin da las singulas scoulas/dals singuls scolars vegnan pussibilitats pür uschè.

L'*organisaziun da l'instrucziun* e *metodas d'instruir* sun da tscherner uschè cha la pedagoga curativa as po participar activmaing a l'instrucziun.

La *collavuraziun* es reglada cullas cundiziuns d'ingaschamaint e sun circumschittas da maniera impegnativa aint ils *quaderns da dovairs*.

La **funcziun** resp. las **cumpetenzas** e las **lezchas** da la PI da classa e da la pedagoga curativa sun scleridas. Ils differents models da **collavuraziun** vegnan reflezzats e discuss aint il team. Las cumpetenzas e'l savair da tuot las personas involucradas vegnan trats a nüz.

Aspettativas e reglamentaziuns pertocant la **partecipaziun** da la **pedagoga curativa/PI da rom** a dis da sport, sezzüdas, sairadas da genituors, discuors ed arrandschamaints specials sun da definir da maniera clera.

Las pedagogas curativas lavuran in prüma lingua aint il rom da Pin. **Ulteriurs ingaschamaints** sco rimplazzamaints, surveglianza ed assistenzia sun da metter in dumonda.

La **collavuraziun** tanter la PI da classa e la pedagoga curativa sco eir l'instrucziun cumünai vla vegnan **reflezzadas** ed evaluadas regularmaing a regard il success e l'effet.

La/il mainascula ha **invista illa collavuraziun** ed examinescha la qualità da tala.

Tanter las pedagogas curativas ha lö ün **barat tanter perits** (ev. cun sustegn dal SP o dad otras personas specialisadas) in fuorma d'intervisiuns, da conferenzas tematicas o da fuormaziuns supplementarias specificas. Per pedagogas curativas sainza experienza/scolaziun correspundenta vain cusglià ün accumpagnamaint professiunal dad üna collega diplomada.

Planisaziun da promoziun

Il **ciclus da la planisaziun da promoziun** (proceder, frequenzia dals discuors) es reglà per tuot la scola da maniera unida.

Discuors da verificaziun ("Standortgespräche") vegnan realisats in **responsabilità cumünai vla** da la PI da classa e da la pedagoga curativa. Id es cler chi chi invida, chi chi maina il discuors e chi chi protocolescha.

La planisaziun da promoziun in üna scola as basa sün ün **schema intern** e vain realisada da maniera impegnativa. Las pedagogas curativas han la pussibilità da dovrar **exampels, muostras** ed **agüds** per la planisaziun da promoziun e pels rapports d'imprender. Las pedagogas curativas sun responsablas per scriver las planisaziuns da promoziun ed ils rapports d'imprender.

La planisaziun da promoziun s'orientescha als **böts tematics da la classa**. Ils böts da promoziun derivan dals böts superiors abinats al discuors da verificaziun. Tuot las personas specialisadas involucradas (incl. terapeutas, logopedas e.o.) as participeschan da maniera interdisciplinara a la planisaziun da promoziun.

La planisaziun da promoziun es **accessibla** per tuot las PI da rom.

La/il mainascula ha **invista illa planisaziun da promoziun**. El pretenda ün standard professiunal ed üna documentaziun impegnativa. La **distribuziun** e **l'archivaziun** es reglada.

Planisaziun

Ils **pensums** e las **lezchas** da la **pedagoga curativa** sun evidaints. Il pensum da lavur da la pedagoga curativa in ün lö da scola es planisà plü favuraivel pussibel. Scha mâ pussibel vegnan attribuidas las lecziuns da SSI e da Pin in üna classa ad ün'unica pedagoga curativa (temp da

preschentscha in classa, plü pacas personas da contact per üna classa). La pedagoga curativa nu das-cha avair d'instruir in massa bleras differentas classas.

Pedagogas curativas cun scolaziun han la preferenza pro ün ingaschamaint. La qualificaziun professiunala e la prontezza da collavurar stan aint il center. PI adattadas vegnan intimadas d'absolver la scolaziun da pedagogia curativa.

La responsabilità generala dal persunal es reglada evidaintamaing pro pedagogas curativas chi sun ingaschadas da **differentes patruns da lavur** (cumün, center da competenza).

La/il mainascula po **repartir las resursas** da maniera flexibla e dispuona dad ün batschigl da lecziuns cun reserva. Uschè po la scoula reagir svelt scha bsögns da promoziun as müdan d'ürant l'on da scoula.

Il **bsögns** per masüras da pedagogia speciala vegnan eruits regularmaing, evaluats e reflattats. Il bsögn regla la sporta.

La/il mainascula promouva la **cuntinuità** aint il team. La collavuraziun tanter PI da classa e pedagoga curativa vegn optimada tras üna collavuraziun cuntinuanta a lunga vista.

In scoulas grondas instruischa la pedagoga curativa sül **listess s-chalin** (scoulina fin terza classa/quarta fin sesavla classa/s-chalin superiur). Quist promouva üna specialisaziun illa materia ed illa metodica-didactica.

Assistenzas e personas d'agüd (cun scolaziun pedagogica) pon dis-chargiar a la PI. Ellas nu rimpazzan però la lavur e'ls dovairs d'üna pedagoga curativa.

La **listessa pedagoga curativa** es responsabla per Pin-p, Pin-s, Pin-c e scha pussibel eir per la scoula speciala integrativa (SSI). In princip lavura be üna pedagoga curativa in üna classa.

Aint il urari vegnan reservats **blocs** per la promoziun integrativa sur plüssas classas. Seguond bsögn vain manada la promoziun eir in gruppas pitschnas, parzialmaing integrativa.

Las **lecziuns per discuter** (indemnisadas o na indemnisadas) sun decleradas aint il urari da maniera impegnativa.

Viadis e **müdamaints dal lö da scoula** vegnan resguardats aint illa planisaziun da l'urari.

Las cundiziuns da las **localitats** pussibilteschun ün'instrucziun parzialmaing integrativa ed üna promoziun da scolaras e scolaras cun duns specials (stanzas da gruppa, stanza da resursas, local per material da promoziun).

Svilup da l'organisaziun e da l'instrucziun

La scoula tratta **l'eterogenità** sco ün tema central dal svilup da l'instrucziun.

Il **proceders** sül chomp da las masüras da la pedagogia speciala sun reglats, evidaints e fixats in scrit.

In scoulas plü grondas vain installà ün **team da perits** ("Fachteam") chi's cumpuona da la/dal mainascula, da la pedagoga curativa, da la PI da classa ed ev. dal SP. In scoulas pitschnas sun involvats il cussagl da scoula, la pedagoga curativa e la PI da classa.

Aint il team da scoula daja **cunvegnas** davart ils cuntgnüts e davart ils **differentes böts** dals chomps da promoziun Pin-p, Pin-s, Pin-c.

Ils **böts sül chomp da Pin-p** vegnan fixats insembel ouravant, ils cuntgnüts correspundents vegnan elavurats. La planisaziun po succeder sur plüssas eivnas, p.ex. planisaziun da quintal, glista cun tematicas pussiblas per las lecziuns da Pin-p, sequenzas elavuradas cumünaivelmaing ed orientadas als bsögns da las scolaras/dals scolars. Il **portfolio da classa** es ün bun instrumaint per documentar quists cuntgnüts.

Experienzas da las lecziuns da Pin vegnan evaluadas e **reflettadas** regularmaing (Che douvra per cha teamteaching funcziuna? Che es bun'instrucziun da promoziun?).

La **promoziun da duns** sto gnir resguardada in üna maniera adattada aint ill'instrucziun. La scoula ha formulà obligs per la promoziun da duns, p.ex. concept, PI cun incumbenza concreta, inputs periodics aint il team, PI cun scolaziun specifica (scolaziun CAS e/o cumpetenzas dal fat specifica).

Ils **differentes böts** da las differentas masüras da promoziun Pin-p, Pin-s, Pin-c sun evidaintas a tuot ils pertocs. Las sportas sun visiblas aint il urari da scoula. **Pin-s** vain resguardada aint illa **planisaziun da l'instrucziun**.

Masüras da promoziun vegnan examinadas regularmaing. Surtuot cul **müdamaint dal s-chalin** primar i'l s-chalin superiur esa indichà da controllar la masüra. Pin dess esser üna part fixa dal discurs da rebomb tanter la PI da la sesavla classa e las PI dal s-chalin superiur.

La/il mainascoula piglia serius indizis da **surchargias** e reagischa proactivmaing (sustegn cun persunal supplementar, cussagliaziun, sportas da timeout).

La scoula recugnuscha il **müdamaint cultural/müdamaint da paradigma** pertocant la lavur da Pin e l'eterogenità.

Materialias da basa, sco fögls da lavur, sequenzas d'imprender etc. dessan star a disposiziun a tuot las PI.

La/il mainascoula declera la realisaziun da Pin sco part integrala dal **svilup da l'instrucziun e da l'organisaziun** (barat tanter perits e barat pedagogic). Il program da scoula prevezza üna fuormaziun supplementaria chi resguarda tematicas da Pin.

Collavuraziun externa ed infuormaziun

Tuot ils **genituors vegnan infuormats** activmaing davart la realisaziun da Pin sco eir davart la pratcha da valütar (p.ex. part obligatorica da la sairada da genituors). La pedagoga curativa dess esser preschainta a sairadas da genituors.

Sportas e **servezzans** dal chantun vegnan trats a nüz.

Scurznidas

PI: Persuna d'instrucziun

SP: Servezzan psicologic da scoula

SSI: Scoula speciala integrativa

Pin: Promoziun integrativa

Pin-p: Promoziun integrativa sco **prevenziun**

Pin-s: Promoziun integrativa **sainza** adattaziun dals böts

Pin-c: Promoziun integrativa **cun** adattaziun dals böts